

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-01-19

Vår referens

Jenny Lindvall

Utvecklingssamordnare

jenny.lindvall2@malmo.se

Remiss Utbildningsdepartementet - Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga ASN-2025-22107

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss angående promemorian *Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga (U2025/02304)* från Utbildningsdepartementet. Promemorian har kommit till Arbetsmarknads- och socialnämnden via remiss från Stadskontoret.

Regeringen har gett en utredare i uppdrag att föreslå nödvändiga lagändringar för att barn och unga som döms till fängelse ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det är olämpligt att barn i åldern 13–14 år ska kunna dömas till fängelsestraff. Om fängelse som påföljd för så unga barn trots detta införs, är det av största vikt att deras rätt till utbildning säkerställs.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på förslagen i promemorian.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande över promemorian *Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga (U2025/02404)*
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Promemoria *Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga*
- G-Tjänsteskrivelse *Remiss Utbildningsdepartementet Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga U2025/02404 Kriminalvårdens*

- Förslag till yttrande Remiss Utbildningsdepartementet Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga
- Protokollsutdrag arbetsutskottet §20 Remiss Utbildningsdepartementet - Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-12-30

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-01-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-01-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Malmö stad har mottagit remiss angående promemorian *Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga (U2025/02304)* från Utbildningsdepartementet. Promemorian har kommit till Arbetsmarknads- och socialnämnden via remiss från Stadskontoret.

Regeringen har gett en utredare i uppdrag att föreslå nödvändiga lagändringar för att barn och unga som döms till fängelse ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd. Samtidigt ska Kriminalvården få förutsättningar att bedriva en ändamålsenlig skolverksamhet.

I lagrådsremissen *Frihetsberövande påföljder för barn och unga* föreslås att barn och unga ska dömas till fängelse i stället för sluten ungdomsvård, i de fall en frihetsberövande påföljd inte kan undvikas. Påföljden sluten ungdomsvård ska mönstras ut.

Promemorian föreslår ett nytt regelverk som säkerställer att barn och unga i kriminalvårdsanstalt får en utbildning som motsvarar skolväsendets, med nödvändiga anpassningar för anstaltsmiljön.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2027.

Nedan följer några av utredarens förslag:

- Kriminalvården ska erbjuda barn intagna i kriminalvårdsanstalt en inledande kartläggning av deras kunskaper inför utbildningen. Rektorn ansvarar för att en individuell studieplan upprättas för varje elev.
- Det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor. Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

- Fjärrundervisning får användas i vissa fall, exempelvis när det saknas en legitimerad och behörig lärare enligt skollagens krav eller när närundervisning skulle medföra organisatoriska svårigheter.
- Fjärrundervisning får dock inte användas i följande ämnen:
 - Engelska
 - Matematik
 - Samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap)
 - Svenska eller svenska som andraspråk

Fjärrundervisning får aldrig utgöra mer än 25 procent av elevens totala undervisningstid under ett läsår. När fjärrundervisning används ska undervisningen som huvudregel ges av en legitimerad och behörig lärare. Det ska också finnas en handledare på plats där eleverna befinner sig och handledaren ska vara en person som bedöms lämplig för uppgiften.

- Undervisningstiden ska motsvara den genomsnittliga tiden om 23 timmar i veckan (garanterad undervisningstid).
- Utredaren bedömer att barns och ungas rätt till utbildning i häkte behöver stärkas. Det föreslås att en särskild utredning tillsätts för att analysera möjligheten att ge Kriminalvården ett tydligt ansvar för undervisning i häkte. En fördjupad analys krävs innan konkreta förslag kan lämnas.

Förvaltningens övervägande

Arbetsmarknads- och socialnämnden yttrade sig över remissen *Straffbarhetsåldern* (SOU 2025:11), dnr ASN-2025-3509.

Nämnden invände då mot förslaget om att barn från 14 års ålder ska kunna dömas till straffrättsliga påföljder vid vissa allvarliga brott. Utredningen visade inte att det finns något som tyder på att en sänkning av åldern för straffrättsligt ansvar skulle lösa den nuvarande situationen med att allt yngre barn utnyttjas av vuxna att begå brott.

Det finns en risk att den grova kriminaliteten kryper ner i ålder och att incitamenten att rekrytera allt yngre barn att begå brott ökar. Det finns inte någon forskning till stöd för att hårdare straff minskar kriminaliteten för unga lagöverträdare. Nyttan av förslaget att sänka straffbarhetsåldern ifrågasätts.

Justitiedepartementet har nu remitterat ett utkast till lagrådsremiss med förslag om att straffbarhetsåldern ska sänkas till 13 år för brott som har minimistraff fängelse i fyra år eller mer. Regleringen föreslås vara tidsbegränsad till fem år.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det är olämpligt att barn i åldern 13-14 år ska kunna dömas till fängelsestraff. Om fängelse som påföljd för så unga barn trots detta införs, är det av största vikt att deras rätt till utbildning säkerställs.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på förslagen i promemorian.

Förslagen i promemoria innebär inga nya åtaganden eller skyldigheter för socialtjänsten. I lagrådsremissen *Fribetsberövande påföljder för barn och unga* föreslås att socialnämnden i den kommun som ansvarar för ett barn under 18 år ska utse en särskild handläggare. Handläggaren ska samverka med Kriminalvården vid upprättande och uppföljning av verkställighetsplanen samt vid planering av utslussning och frigivning samt frågor om sysselsättning, boende och eventuella behandlingsbehov.

Ordningen med att utse en särskild handläggare finns redan idag när barn döms till påföljden sluten ungdomsvård och innebär ingen ytterligare skyldighet för socialtjänsten.

Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Socialstyrelsen har tagit fram ett stöd för att underlätta samverkan mellan socialtjänst och skola vid skolbyten i samband med placering, i syfte att säkerställa kontinuitet i barns skolgång. Det tydliggör roller och ansvar utifrån gällande regelverk. Ansvariga myndigheter bör se över stödet så att det stärker förutsättningarna för samverkan, med beaktande av Kriminalvårdens särskilda villkor.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen förordar att Kriminalvården tar tillvara den erfarenhet som Statens institutionsstyrelse (SiS) har av att organisera och bedriva skolundervisning för barn och ungdomar som är dömda till sluten påföljd. Genom att använda SiS kunskap och etablerade metoder kan Kriminalvården säkerställa en välfungerande utbildningsverksamhet som uppfyller gällande krav och stödjer individens rätt till utbildning.

Ansvariga

Avdelningschef Truls Hallin

Förvaltningsdirektör Britt-Marie Pettersson